

Яхдон

Наманган вилояти тарихи ва маданияти давлат музейи илмий ходими:

Ш.Йигиталиева

Ушбу экспонат XIX асрда Фарғона кандакорлик мактаби услубида ясалган. Ўлчами: 47x114 см бўлиб, Инв: 6181 рақами остида сақлаб келинмоқда.

Музейга 03.05.1981 йилда қабул қилинган. Ранги оч сариқ, қопқоғи бор, тепасида ушлайдиган мосламаси бор. Ўша давр мисгар усталари ушбу буюмга болғалаш йўли билан шакл бериб, мисдай инжиқ металдан нафис санъат асари яратганлар. Яхдон устки қисмига ислимий ва грихли нақшлар билан маҳорат ила моҳирона безак берилганки бу безаклар буюмни оддий уй-рўзғор буюмидан санъат асари даражасига кўтарган. Яхдон деворлари икки қаватдан иборат бўлиб, қаватлар орасидаги бўшлиқ—вакуум изоляция вазифасини бажарган, яъни бу идиш ҳозирги кунимиздаги термос идишлар ўрнида фойдаланилган. Идишдаги маҳсулот совуқ ёки аксинча иссиқ ҳолатини узоқ вақт давомида бир хилда сақлаб турган.Музейнинг яна бир дурдона экспонатларидан бири сўз мулкининг султони Алишер Навоийнинг бутун дунёга машҳур “Ҳамса” асарининг қўлёзмаси бўлиб, китоб ҳозирги кунда адабиёт бўлими экспозициясида намоиш этилмоқда. Китоб хижрий 1273, милодий 1853 йили андижонлик хаттот мулло Тошмуҳаммад ибн мулло Каримбобо томонидан настаълиқ хатида қайта кўчирилган. Китобни музейга 1978 йили 5831 рақами билан қабул қилинган. Қўлёзма гўзал нақшли муқовага эга, у бўртиқ ва бўртма ҳолатдаги ромбсимон гуллар билан безатилган. Муқоваси қалин қизғиш тусли чармдан орасига қалин қаттиқ картон қоғоз олиб тайёрланган. Қўлёзма 53x31 см.ҳажмда. Асар туркий тилда, настаълиқ хатида, юпқа, шилдирок кўкон паранг қоғозига устунча шаклидаги қизил ва кўк рангли хошиялар ичига қора ва қизил туш билан ёзилган. Китоб 311 варақ, 622 саҳифадан

иборат бўлиб, қўлёзма Навоийнинг 1498-1499 йилларда яратилган сўнгги достони “Лисон-ут-тайр” асари билан бошланган. Китоб 1273 йил муҳаррам ойининг 29 санасида, душанба куни ёзиб тугатилганлиги китобнинг якунида ёзиб қўйилган. Ҳозирги кунда музей экспозициялари замон талаблари руҳида янги экспозиция режалари асосида қайта жиҳозланган бўлиб, музейда хазина, тарих, табиат, адабиёт ва санъат, мустақиллик, маънавият, хотира ва кадрлаш бўлимлари фаолият олиб бормоқда. Музейда илмий ва оммавий ишларнинг яхши йўлга қўйилганлиги ва илмий ходимларнинг астойдил, жонбозлик билан меҳнат қилганликлари боис йилдан-йилга музей зиёратчиларининг сони ҳам ортиб бормоқда. Натижада сайёҳ-ҳаракатларимиз муносиб баҳоланиб, 2017 йил 11 декабрдаги Вазирлар Маҳкамасининг 975-сонли қарори асосида Наманган вилоят тарихи ва маданияти музейи олий тоифали музейлар қаторидан ўрин олди. Бундай эътибор музей ходимларининг зиммасига улкан масъулият юклаш билан бир қаторда, янада шижоат ва ғайрат, мамнуният билан ишлашга ундади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Ўзбекидтин миллий энциклопдияси 5-тон
2. Ўзбекистон ҳунармандчилиги ва амалий санъат китоби
3. Интернет саҳифалари
4. Архив.уз
5. www.tdpu.uz www.kasu.uz

